

Øko.landsforening

Indledning

Tak for invitationen, som giver mig muligheden, for at fortælle om min personlige oplevelse af ændringer i dansk landbrug, fra fugleperspektiv.

Tiderne skifter

Dansk landbrug er og har aldrig været stillestående, der bliver ændret dyrkningsformer og afgrøder udgår og andre kommer til. De seneste 25 år har den største ændring været overgangen fra vårafgrøder til efterårsafrøder. I de seneste 5 år er det arealet med majs, som ændrer landskabet og påvirker fugle og dyr på forskellige måder.

Stærkere maskiner

Med de maskiner vi har til rådighed nu, er der ikke mere pletter som som ikke kan dyrkes. Mange her har prøvet forskellen fra 2-hjuls træk til 4-hjuls træk på traktorerne. På den måde kommer man stort set igennem hvert eneste våde lavning. Dræning er stadig en kostbar affære, men er blevet meget nemmere og hurtigere også. Med Gps på maskinerne fremover, må man forvente at vi kommer endnu længere ud i "krogene", så spildpladsen bliver endnu mindre.

Sameksistensen bliver sværere og sværere

Hvor der førhen var en lavning, eller kile som ikke kunne dyrkes, har vi nu stort set det hele med og de fugle, som fx Viber og Bomlærke, som trivedes særdeles godt som naboer til landmænd har det rigtig svært i dagens Danmark. Græsmarker for ikke lov til at ligge længe og 3 gange slåning på en sæson koster stort set alle kuldene af Sanglærke.

Aktiv indsats

Førhen var det altså muligt at have en forholdsvis høj mangfoldighed af ynglende fugle i landbruget, fx Vibe, Strandskade, Engpiber, Sanglærke og Agerhøne blot ved at dyrke jorden som maskiner og forhold tillod det. Nu er vi nået til et punkt, hvor man som landmand skal gøre en aktiv indsats, hvis man vil beholde de traditionelle mark-fugle.

Hvad gør vi hos os selv.

Som gartneri har vi et helt andet afgrøde-valg end landbruget generelt. Dog har vi græsmarker med rødkløver, til at opsamle kvælstof på ca. 20 % af vores dyrkningsflade. De græsmarker bliver også slået flere gange om sommeren, med masser af ødelagte kuld af Agerhøns, Sanglærker og

Engpibere til følge. Vi prøver at lade nogle striber blive liggende, så der trods alt er nogle få steder, hvor der er ro.

På hovedparten af vores dyrkningsflader, er der åbne arealer, med nærmest bar jord langt ind i juni måned. Det virker som en magnet på områdets Viber, Strandskader og Lille Præstekrave. Vi kan have op til 8 par Viber på 8 hektar gulerødder. Problemet er, at vi har en hyppig mekanisk rengøring af markerne (radrenser, strigle, børsterenser m.m.) for at undgå at rederne bliver ødelagt, markere vi dem med en hvid pind. Når budskabet bliver udbredt til de folk som arbejder i marken, markere de rederne når de finder dem. På den måde får vi en del flyvefærdige kuld på vingerne.

Vi har også vildstriber, både med og uden blomster. De er gode til fødesøgning, men også velegnede pladser for bl.a. Sanglærker til at anlægge rede i.

Er der slet ikke noget godt.

Jo - Danske landmænd jo har et kæmpeansvar, da vi er det land i verden med den højeste %-sats af opdyrkning - 65 %.

Den store andel af vinterafgrøder i Danmark og andre europæiske lande har bevirket at samtlige gåsearter, som yngler i - eller trækker gennem Danmark er i stor fremgang, til stor glæde for resten af befolkningen, det samme gælder Sangsvaner og Pibesvaner. Tranen som er kendt og elsket af mange er i massiv fremgang i både Danmark og resten af Europa på grund af de store arealer med majs er der føde til Tranerne i vinterhalvåret og ungedødligheden er meget lav. I sønderjylland fra 0 par til 16 ynglepar på under 10 år.

For fugle der yngler på de dyrkede arealer er det småt med positive historier, men fx Vagtel er blevet almindelig i Danmark - den foretrækker nærmest store kornmarker. Også Blåhals er indvandret til Danmark og yngler meget gerne i kanten mellem en grøft og en vinter-raps mark

Min konklusion.

Man kan ikke forvente, at de er de samme arter, som yngler på landjorden i 2011, som det var i 1950. Landmænd skal være bedre til at kende de forhold som gør, hvilke arter, som bruger markerne som yngle- og fourageringsområder. Der er ofte en romantisk forestilling om lærkesang og Vibefløj på markerne - som i en Morten Korch film. Før 50'erne og

60'erne var der andre fugle på markerne, men befolkningen vil have det som i de gode gamle dage - og her er de gode gamle dage altså efterkrigsårene. Går vi hundrede år tilbage var det arter som Engsnarre, Høgesanger, Urfugl og ??? Som nød godt af et åbent og udpint landskab.

Jeg er dog også overbevist om at vi er nede i en bølgedal mht. landbrug og ynglefugle. Efter min mening/erfaring batter det meget lidt med vildstriber og småjusteringer. Økologisk landbrug har dog den kæmpefordel for fugle og dyr, at der stadig er masse af fødemuligheder på markerne, så som insekter og lidt ukrudts-frø.

Som landbrug kører her og nu, er vi - efter min mening - nødt til at oprette flere fredede områder, hvor driften tilgodeser dyr og fugle.

Brakmark-ordningen var et godt eksempel på det, selv om den også havde sine negative sider.